

▲ Het Volks Badhuis aan de West-Peterstraat in 1911. Het badhuis sloot in 1984 haar deuren. FOTO GELDERS ARCHIEF

Badhuizen, de badkamers van de minderbedeelden

In de rubriek 'Arnhem voor eeuwig' beschrijft Peter Bloemendaal, oud-journalist van *de Arnhemsche Courant*, aan de hand van een oude foto het leven in Arnhem in vroeger dagen. Deze keer: Badhuizen.

Een douche of bad in huis: het is vandaag de dag de gewoonste zaak van de wereld. Dat was echter niet altijd zo. Vooral in de huizen van de financieel wat minder bedeelden ontbrak deze luxe vroeger bijna standaard. Men kon terecht in de volksbadhuizen, op diverse plekken in Arnhem aanwezig.

Zoals het Volks Badhuis aan de West-Peterstraat in de wijk Klarendal. Voor 10 cent kon je daar naar binnen. Je moest wel snel zijn, want badmeester Timmermans riep al snel dat je er weer uit moest. Kwam je niet direct, dan kon je een emmer koud water of een koude straal met de tuinslang over je heen krijgen.

Sommige lagere scholen stuurden eens per week een hele klas tegelijk naar een badhuis. De scholen betaalden vaak de kaartjes. Het badhuis aan de West-Peterstraat is tot 1984 in gebruik geweest, al was het gebruik toen al enorm afgenomen. Na de sluiting is het een tijdje het thuishonk geweest van een duivenvereniging en een bingoclub. In 2010 is het verbouwd tot zeven kleine appartementen voor studenten.

Rond 1880-1890 had Arnhem al een paar badhuizen, de meeste werden in de periode 1910-1920 geopend. Een van de oudste stond aan het toenmalige Walburgisplein, waar de badderaars strikt

gescheiden terecht konden. De dames links en de heren rechts. Deze 'Bad-Inrichting' wordt al genoemd in een advertentie in 1873, waarin wordt gemeld dat het badhuis was voorzien van 'koude regen- en straaldouches'. Een unicum voor die tijd. Het badhuis werd tijdens de Slag om Arnhem vernield en is niet meer herbouwd. Toen was het overigens al geen badhuis meer, maar een toonzaal van meubelzaak Bosveld.

De Israëlitische Gemeenschap in Arnhem had een eigen badhuis aan de Kerkstraat 24, in 1971 gesloopt ten behoeve van nieuwbouw. Bewoners van de Geitenkamp konden terecht in het badhuis aan de Rosendaalseweg, gebouwd in 1930. In 1968 sloot het en werd het pand omgebouwd tot kleuterschool. Sinds 1978 is het in gebruik bij de Stichting Het Vincentium, een kringloopwinkel zonder winstoogmerk.

En ook de (toen) arbeiderswijk Lombok had vanzelfsprekend een badhuis, omdat ook in die wijk in de meeste woningen een badvoorziening ontbrak. Het Badhuis West Arnhem aan de Nassaustraat is tot in de jaren '60 in gebruik geweest. Het was daarna een clubhuis van onder meer de vereniging voor zendamateurs Veron en is tegenwoordig eigendom van de West Arnhemse Muziekvereniging.

▲ De Bad-Inrichting aan het Walburgisplein in 1911. FOTO GELDERS ARCHIEF